

Slimme aanpak van vuilnisbakken

Hoe kiest u een vuilnisbak die mensen effectief gebruiken? Op welke plekken zijn vuilnisbakken zinvol? En hoe stuurt u uw vuilnisbakkenbeleid bij zodat er minder zwerfvuil ontstaat? Door slim om te gaan met vuilnisbakken belandt er meer correct gesorteerd afval in, bespaart u op uw werkingskosten en voelen inwoners zich meer betrokken.

1. Kies een goede vuilnisbak

Felgroene afvalbakken halen tot 63% meer afval op dan grijze, overvolle en vieze vuilnisbakken schrikken gebruikers af. Bij de keuze van een vuilnisbak houdt u best rekening met een hele resem criteria:

PROPER

- Kies vuilbakken die graffitibestendig zijn
- Voorkom wildplakken door geribbelde zijdes of een eigen sticker te klevens.
- Reinig de vuilnisbakken regelmatig

EENVOUDIG IN ONDERHOUD

Kies voor een gemakkelijk schoon te maken bak.

AANTREKKELIJK

- [Geef met groene voetafdrukken de looproute naar de vuilnisbak aan](#)
- Kindvriendelijke of sprekende vuilnisbakken maken afval weggooien speels en leuk. Kinderen maken er graag gebruik van en zetten zo hun ouders mee aan tot het juiste gedrag. Vooral in een speeltuin is zo'n vuilnisbak een slimme keuze.

Aantrekkelijke vuilnisbakken: 4 voorbeelden

De stad Mortsel pimpte een aantal van haar vuilnisbakken budgetvriendelijk tot aantrekkelijke vuilnisbakjes voor kinderen.

De stad Oostende stelt elk seizoen haar sprekende en [zingende vuilnisbakken](#) op bij toeristische aantrekkingspolen.

De stad Ieper ontwikkelde samen met de leerlingen van een technische school [een sprekende vuilnisbak](#).

De 'godfather' van de sprekende vuilnisbakken is uiteraard [Holle Bolle Gijs](#) in de Efteling.

UNIFORM

Kies in heel de gemeente hetzelfde type vuilnisbak. Zo herkennen mensen hem gemakkelijk.

VERSCHILLENDE VOLUMES MOGELIJK

Let er bij de keuze van het type vuilnisbak op of die bestaat in verschillende volumes.

OPVALLEND

Mensen die niet snel een vuilbak vinden, zijn geneigd afval op de grond te gooien. Laat vuilnisbakken opvallen door een felle kleur, bij voorkeur met een positieve associatie (groen eerder dan rood) of een banner.

MET VOLDOENDE CAPACITEIT

Overvolle vuilnisbakken schrikken gebruikers af. Ze willen niet het risico lopen om ander afval aan te raken.

- Een rug-aan-rug opstelling of twee vuilnisbakken naast elkaar verhoogt de capaciteit. Nog beter is een vuilnisbak met grotere capaciteit.
- Verhoog bij evenementen of speciale gelegenheden tijdelijk de capaciteit.

MET EEN KLEINE INWERPOPENING

Een verkleinde inwerpopening voorkomt dat huishoudelijk afval in de vuilnisbak belandt. Kies niet voor té kleine inwerpopeningen. Dan kan het afval de opening blokkeren.

DUURZAAM

Kies voor een vuilnisbak die bestaat uit gerecycleerd materiaal.

ERGONOMISCH TE LEDIGEN

Het is gemakkelijker om vuilnisbakken langs de zijkant, dan langs boven te ledigen. Vermijd zware binnenbakken, die bemoeilijken de lediging.

MET PEUKENRECIPIËNT

Voorzie een doofplaat voor sigaretten of een geïntegreerd peukenrecipiënt.

MET MOGELIJKHEID OM TE COMMUNICEREN

Wilt u communiceren op de bak zelf om bv. met afbeeldingen aan te duiden wat in de bak thuishoort? Dat is positief, maar zorg dan dat dit netjes kan. Kies voor een vuilnisbak die hierop voorzien is.

CRASH-VANDALISME BESTENDIG

Kies een vuilnisbak die stevig verankerd kan worden en tegen een stootje kan.

2. Plaats vuilnisbakken doordacht

Bepaal de criteria voor het plaatsen van vuilnisbakken: op welke locaties zijn bakken zinvol? Welke bakken gebruikt u waar? Hou daarbij rekening met deze tips:

KIES EEN LOGISCHE PLEK

- Langs de logische looprouten van de voetgangers
- Aan wachtlocaties: haltes van trein, tram en bus
- Bij rustbanken of een snoepautomaat
- In heel drukke winkelstraten kan een vuilnisbak om de 20 à 50 meter noodzakelijk zijn. Tussen een mensenmassa zijn vuilnisbakken immers moeilijk zichtbaar.
- Op plaatsen waar veel zwerfvuil ontstaat.

Vermijd woonwijken; vuilnisbakken trekken daar vaak huishoudelijk afval aan. **Bekijk hier het overzicht van aangewezen en af te raden plaatsen voor vuilnisbakken**

GOED IN HET ZICHT

- Gebruikers moeten de vuilnisbak in één oogopslag vinden.
- Plaats hem in het zicht van gebouwen. Dat verhoogt de sociale controle.
- Moffel geen bakken weg achter een hoek, haag of muur.

DENK AAN DE HOOGTE

Hou rekening met de doelgroep: op een speelterrein plaats je de vuilnisbakken lager.

IN DE RICHTING VAN VOETGANGERS

Richt de inwerpopening naar de looplijn van voorbijgangers.

GEMAKKELIJK BEREIKBAAR

- Om de vuilnisbakken te legen, moeten de voertuigen van de gemeentelijke diensten ze gemakkelijk kunnen bereiken.
- Vermijd een locatie onmiddellijk aan een weg met veel doorgaand verkeer. Dat lokt sluikestorten uit.

3. Volg vuilnisbakken op

De opvolging van de vuilnisbakken is cruciaal: waar staan de vuilnisbakken? Zijn ze in goede staat? Worden ze gebruikt voor sluikestorten? Die informatie brengt u in kaart in een inventaris. Spreek af wie de informatie op papier of digitaal verzamelt en duid een eindverantwoordelijke aan. Zorg dat alle medewerkers die bij het vuilnisbakkenbeleid betrokken zijn de inventaris eenvoudig kunnen consulteren.

INVENTARISEER ALLE VUILNISBAKKEN

Noteer voor alle vuilnisbakken onderstaande gegevens. U kunt daarvoor het [sjabloon vuilnisbakkenplan](#) gebruiken:

- **ID:** geef alle vuilnisbakken een code of nummer
- **Locatie:** waar staan de vuilnisbakken
- **Type locatie:** winkelstraat, school, snoeproute, bushok, station, speeltuin ...
- **Type vuilnisbak**
- **Capaciteit in liter**
- **Diameter inwerpopening**
- **Materiaal vuilnisbak:** kunststof, hout, metaal ...
- **Kleur**
- **Ledigingsfrequentie**
- **Ondergrond**
- **Zichtbaarheid**
- **Bereikbaarheid**
- **Plaatsing op de looplijn?**

MONITOR VULLING EN STAAT

Breng de vullingsgraad van alle vuilnisbakken in kaart. Doe dat op verschillende periodes in het jaar en zeker tijdens de vakantie.

- **Vullingsgraad:** leeg – halfvol – vol – overvol
- **Staat:** netheid, graffiti, stickers
- **Misbruik:** wordt de vuilnisbak gebruikt om te sluikestorten? Belandt dat afval in of naast de bak?

EVALUEER EN STUUR BIJ

Bespreek de resultaten van de inventarisatie en monitoring en toets ze aan de plaatsingscriteria voor vuilnisbakken. Beslis welke vuilnisbakken frequenter geledigd moeten worden en welke u kunt verplaatsen of verwijderen. Dat plan van aanpak giet u in een vuilnisbakkenplan:

- **Lege vuilnisbakken:** welke vuilnisbakjes zijn (bijna) altijd leeg? Tenzij er een heel goede reden is om ze te behouden, kunnen deze verwijderd worden.
- **Overvolle vuilnisbakken:** welke vuilnisbakken zijn vaak overvol? Verhoog de ledigingsfrequentie of de capaciteit met een grotere of extra vuilnisbak.
- **Slechte locatie:** beantwoordt de plaats van een vuilnisbak niet aan de plaatsingscriteria? Verplaats hem dan.
- **Veel zwerfvuil:** ligt er op sommige plekken veel zwerfvuil? Overweeg dan Extra volume, best door een groter type te zetten.
- **Sluikstorten:** worden sommige vuilbakken gebruikt door sluitstorters? Plaats daar dan een waarschuwing dat de bak zal worden weggehaald als het probleem zich blijft voordoen. Blijft de vuilnisbak huisvuil aantrekken? Verwijder ze dan en zet een boodschap op de plaats van de verwijderde bakken. [Hier vindt u een voorbeeld van zo'n boodschap](#).
- **Evenementen:** plaats tijdens evenementen tijdelijke vuilnisbakken en haal ze achteraf meteen weg.

Hier vindt u een voorbeeld van een vuilnisbakkenplan.

Blijf de vuilnisbakken na de evaluatie opvolgen: breng bijvoorbeeld halfjaarlijks opnieuw de vullingsgraad en de staat in kaart. Zo gaat u na of alles goed loopt.

60% minder huisvuil in vuilnisbakken in Zaventem

Het centrum van Zaventem kampte met propvolle vuilnisbakken en veel zwerfvuil. Ook zat er in de vuilnisbakken veel gesluitstort huishoudelijk afval. Daarom werd het [project 'De Binnies'](#) opgezet. Het doel: de hoeveelheid huishoudelijk afval in de vuilnisbakken terugdringen.

Vuilnisbakken met oogjes en een buik

De omwonenden werden betrokken bij het project en dachten mee na over mogelijke oplossingen. Zo werd de inwerpopening van de vuilnisbakken verkleind, werden de vuilbakken schoongemaakt en ze kregen een persoonlijk tintje door het aanbrengen van oogjes. Een sticker op hun 'buik' maakte duidelijk wat de Binnie lust. Ook werd er extra manueel geveegd.

Sociale controle

Het afval van elk vuilnisbakje werd bij de inzameling genummerd en in een aparte zak gestoken. Deze vorm van sociale controle leidde tot een daling van het huishoudelijk afval in de bakjes, nog voor de communicatie over de actie startte. Het patrouilleren van agenten in uniform en in burger om in de laatste fase hardleerse sluitstorters op heterdaad te betrappen, leverde minder resultaat op dan verwacht. Mogelijk zijn de agenten hiervoor te goed bekend bij de omwonenden van de geviseerde straatvuilnisbakjes.

Artikels en een cartoon informeerden de inwoners van Zaventem over de actie. Bij de start van het project hield de gemeente een persvoorstelling.

Resultaat:

Het afval van voorbijgangers in de straatvuilnisbakjes bleef ongeveer gelijk, het huishoudelijk afval in en naast de bakjes daalde met 60%. De gemeente verwijderde de vuilnisbakken waar geen verbetering optrad.

COMMUNICEER

Communiceer altijd als een vuilnisbak wordt weggehaald, bijgeplaatst of van plaats verandert.

- Gaat het om het verwijderen van vuilnisbakjes met sluikstorten van huishoudelijk afval? Plaats dan een tijdelijk infobord op de locatie van de vuilnisbak of stuur een brief naar de omwonenden van de vuilnisbak.
- Zijn er veranderingen aan de vuilnisbakken van de hele gemeente? Dan is het gemeentelijk infoblad en/of -digitale nieuwsbrief het aangewezen communicatiekanaal.
- Breng ook de infolijn op de hoogte, net als de betrokken straatvegers en gemeenschapswachten.

Meer weten?

De Handreiking optimalisatie afvalbakken van Nederland Schoon toont in detail hoe u uw vuilnisbakkenbeleid kunt optimaliseren.

Bekijk hier de [info](#) over de ideale vuilnisbak van Mooimakers.